

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

TARİH 11

Ünite

- ÜNİTE DEĞİŞİM ÇAĞINDA AVRUPA VE OSMANLI
- ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)

Konu

- Osmanlı Devleti'nde Değişim
- Osmanlı Devleti'nde İsyanlar Ve Düzeni Koruma Çabaları
- XVIII-XX. Yüzyıl Siyasi Gelişmeleri (1774-1914)
- Osmanlı Topraklarını Paylaşma Mücadelesi

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>

3.
SAYI

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapıarda etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre bölüm sonundaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

XV. yüzyıl sonlarında Yeni Dünya'ya ilk defa Kristof Colomb ulaşmışsa da yeni bir kıta keşfettiğini fark edememiş, Floransalı Amerigo Vespucci buranın yeni bir kıta olduğunu keşfetmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

2

Amerika'nın keşfi sonrası Avrupa'ya akan değerli madenler, XVI. yüzyıldan itibaren Avrupa'da ticaretin gelişmesini sağlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

3

Amerika'dan gelen gümüşün, giderek artan miktarda Osmanlı ülkesine girmesi, akçenin değerinin düşmesine neden olmuş ve fiyatlarda geniş çaplı dalgalanmalara yol açmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

4

XVI. yüzyılda sınırların hızla genişlemesi, nüfusun artması, ekonomik yapının gelişmesi ve kamu harcamalarının çoğalması karşısında Osmanlı Devleti, yeni maden ocaklarını işletmeye ve taşra eyaletlerinde de altın ve gümüş para basmaya başlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

5

XVI. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti, içine düştüğü ekonomik buhran sebebiyle nakit para ihtiyacını iltizam ve malikâne sistemlerini uygulamaya koyarak karşılamaya çalışmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

6

Osmanlı Devleti farklı zamanlarda "sikke tashihi" ve "sikke tağşişi" denilen para değerlerini ayarlamaya yönelik politika uygulanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

7

XVI. yüzyıldan itibaren nakit para ihtiyacını giderilmek için tımar toprakları mukataa hâline getirilerek bu toprakların vergi gelirleri, iltizam usulüyle doğrudan hazineye aktarılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

8

XVI. yüzyılın sonlarından itibaren tımar ve zeamet topraklarının iltizama vermeye başlanmasıyla bazı kişiler nüfuz sahibi olmuş ve zenginleşmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

9

Avrupa'nın ordu sisteminde ve savaş yöntemlerinde ateşli silahlara dayalı değişiklikler yapması, "Askerî Devrim" olarak adlandırılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

10

Avrupa, ordu sisteminde, "kontra-marş" adı verilen bir teknik uygulamış, Osmanlılar, 1593-1606 yılları arasında Habsburglarla yapılan savaş sırasında ilk defa Avrupa savaş teknolojisini ve taktiklerini görmüştür.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

11

Osmanlı Devleti, silahlı yeniçerilerin sayısını artırarak ve ateşli silahlar kullanabilen sarıca, sekban ve levent denilen yeni birlikler oluşturarak Avrupa'nın ateş gücü ve askerî etkinliğini dengelemeye çalışmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

12

1593-1606 Avusturya savaşlarında yeniçeriler, düşmanın tüfekli piyade askeri karşısında başarısız olmuştur. Bunun üzerine Osmanlı Devleti, yeniçerilerin sayısını önce 30.000'e daha sonrada 50.000'e çıkarmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

13

Osmanlı Devleti'nin 28 Mayıs 1740'ta imzaladığı antlaşmayla kapitülasyonlar sürekli hâle getirilmiş, Sultan I. Mahmud halefleri adına da kapitülasyonları onaylamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

14

Avarız vergisi, Osmanlı Devleti'nde XVI. yüzyılın sonlarında ihtiyaç hâlinde toplanan bir vergi olarak ortaya çıkmıştır. Ancak savaşların uzaması ve gelir kaynaklarının azalmasıyla bu vergi, düzenli olarak toplanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

15

Osmanlı Devleti'nde savaşlara bağlı ekonomik sıkıntılar nedeniyle varlıklı kişilerden imdadiye adı altında yardımlar toplanmaya başlanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

16

XVI ve XVII. yüzyıllarda Osmanlı Devleti, bir taraftan Avusturya ve İran ile savaşırken diğer taraftan da iç isyanlarla mücadele etmiştir. Bu isyanlar merkezde Yeniçeri; Anadolu'da Celâli ve Suhte İsyancılarıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

17

Yeniçeri İsyancıları, önemli devlet adamlarının idam edilmesine, liyakatsiz kişilerin üst makamlara getirilmesine sebep olmuştur. Bunun yanında sık sık padişah değişikliklerinin yaşanması merkezî otoriteyi sarsmış, devlet idaresinin bozulmasına ve yapılmak istenen ıslahatların sonuçsuz kalmasına neden olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

18

Osmanlı Devleti'nde hanedan üyelerinden hangisinin tahta geçeceğini belirleyen kesin bir kuralın olmayışı, taht mücadelelerine sebep olmuş bu durum devletin siyasi karışıklıklar içinde kalması hatta yıkılma tehlikesi yaşamasına neden olmuştur. Bunun üzerine Fatih, "kardeş katli" olarak bilinen uygulamayı getirmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

19

Sultan III. Mehmed, sancakta yetişen son şehzade olarak 1595'te Osmanlı tahtına çıkmış, onun döneminden itibaren sancağa çıkma tamamen kaldırılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

20

III. Mehmed' in oğlu I. Ahmet sancağa çıkmayan ve sarayda kafes usulüyle yetişen ilk Osmanlı padişahı olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

21

I. Ahmet'ten itibaren saltanatın babadan oğula geçme yöntemi yerine en yaşlı hanedan üyesinin tahta geçmesi demek olan "Ekber ve Erşed Sistemi" ne geçilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

22

XVI. yüzyılın son çeyreğinden buhrandan kurtulmak için yeni ve kalıcı tedbirlerin alınması gerektiğini düşünen devlet erkânı, layiha ve risale olarak adlandırılan raporlar düzenlemiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

23

Defterdar Sarı Mehmed Paşa, Gelibolulu Mustafa Ali, Lütfi Paşa "Âsafnâme", Koçi Bey "Risale" adlı layihalar hazırlamış, hazırlanan layihalar, XVI. asırdan itibaren yaşanan olumsuz gelişmeleri geleneksel devlet ve toplum düzeninin terkedilmesine bağlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

24

II. Catherine'nin Osmanlıların Avrupa'dan atılması ve topraklarının kendi aralarında paylaşılmasını esas alan "Yunan (Grek) Projesi" ile İstanbul, Trakya, Makedonya, Bulgaristan ve Kuzey Yunanistan'la birleşerek yeni bir Bizans İmparatorluğu kurulmak istenmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

25

İlk defa 1815'te Viyana Kongresi'nde Rus Çarı Alexander tarafından kullanılan "Şark Meselesi", I. Dünya Savaşı'na kadar Osmanlı Devleti'nin topraklarına sahip olmak isteyen emperyalist güçlerin politikası olmuş ve bu güçler Sevr Antlaşması ile amaçlarına ulaşmak istemiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

26

1789 sonrası Avrupa'nın siyasal durumunu düzeltmek gelecekte alacağı durumu saptamak amacıyla 1815'te toplanan Viyana Kongresi ile Avrupa'da Metternich Sistemi kurulmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

27

Filiki Eteria Cemiyeti, kısa sürede devlet içinde ve dışında Yunan bağımsızlığı için çalışmaya başlamış, 1821'de önce Eflâk ve Boğdan' da ardından ise Mora'da, Yunan İsyanları çıkmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

28

20 Ekim 1827'de Navarin'deki Osmanlı-Mısır donanması; İngiliz, Fransız ve Rus donanması tarafından bir baskınla imha edilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

00-36

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

37-45

ÇALIŞMALISINIZ

46-56

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

1 - 23.

arası maddelerin

konu özeti

24 - 28.

arası maddelerin

konu özeti

Eşleştirme - I

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1

II. Catherine

PANSLAVİZM

A

2

Çar Alexander

PLEVNE KAHRMANI

B

3

Viyana Kongresi

BOĞAZLAR SORUNU

C

4

Berlin Antlaşması

METTERNİCH SİSTEMİ

Ç

5

Hünkâr İskeleyi Antlaşması

ERMENİ MESELESİ

D

6

Çar Petro

GREK PROJESİ

E

7

Gazi Osman Paşa

ŞARK MESELESİ

F

Eşleştirme -II

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1	Düstûr'ü'l Amel adlı risalesinde devlet düzenine ilişkin değerlendirmelerde bulunan âlim		Nevşehirli Damat İbrahim Paşa	A
2	Lâle Devri'nde kurulan tercüme kurulunun başkanı		Evliya Çelebi	B
3	Osmanlı Devleti'nin ilk vakanüvisi		Yirmi sekiz Çelebi Mehmed Efendi	C
4	Bugün otuz beş ülkeyi kapsayan XVII. yüzyıl fiziki ve siyasi coğrafyasına tanık olmuş seyyah		Kâtip Çelebi	Ç
5	Avrupa'ya gönderilen ilk elçi		İbrahim Müteferrika	D
6	Osmanlı Devleti'nde basımevi kurarak kitap yayımlayan ilk kişi		Naima Efendi	E
7	Lâle Devri Sadrazamı		Yanyalı Esad Efendi	F

Aşağıda karışık olarak verilen kavramları cümlelerdeki uygun olan boşluklara yazınız.

Yahya Kemal Beyatlı	I. Ahmed	Filiki Eteria	Berlin Kongresi	Koçi Bey	Keşfü'z-Zunûn
Malazgirt Savaşı	İbrahim Paşa	Kâtip Çelebi	Matrakçı Nasuh	Züyuf Akçe	Muhtar Ahmet Paşa
II. Mehmed	Nedim	Yirmi Sekiz Çelebi Mehmed Efendi	Sikke taşışi	III. Ahmed	Orhan Bey
IV. Mehmed	Levnî	Paris Antlaşması	Mehmed Rami Efendi	Tepedenli Ali Paşa	Gutenberg
	Nene Hatun	Viyana Kongresi	Kavalalı Mehmet Ali Paşa	Yunanistan	

- ..... Dönemi'nde ilk gümüş parayı bastıran Osmanlılar, ... Dönemi ile birlikte altın para basmaya başlamıştır.
- 93 Harbi'nde ..... ve Erzurumlu vatandaşlar, Aziziye Tabyası' nı Ruslara karşı büyük bir cesaretle savunmuştur.
- Osmanlı Devleti ..... ile ilk kez Avrupa devletler hukukuna dâhil edilmiş ve topraklarının bütünlüğü büyük devletlerin garantisi altına alınmıştır.
- Osmanlı Devleti'nden ayrılan ilk Balkan devleti..... dır.
- Mora İsyanı' nın yayılmaya başlaması üzerine Osmanlı Devleti,..... 'dan yardım istemiştir.
- ....., Osmanlı Devleti'nin Yanya Valisi' dir.
- Yunan bağımsızlığı için çalışan ..... cemiyeti Rusya'nın Karadeniz'deki önemli liman şehri Odesa'da kurulmuştur.
- Metternich (Meternik) sistemi ..... ' nden sonra kurulmuştur.
- Şark Meselesi' nin ilk aşaması ..... ile başlamıştır.
- III. Mehmed'in oğlu....., sancağa çıkmayan ve sarayda kafes usulüyle yetişen ilk Osmanlı padişahı olmuştur.
- Lale Devri'nde.....'nin reisülküttaplıktan sadrazamlığa getirilmesiyle kalemiye sınıfı giderek güçlenmeye başlamıştır.
- Avrupa'ya gönderilen ilk elçi.....'dir.
- Lâle Devri' nin en önemli şairi ....., minyatür sanatçısı .....'dir.
- Avrupa'da Modern anlamda ilk matbaa 1450'lerin başında ..... tarafından geliştirilmiştir.
- Padişah....., 1727 yılında din kitapları basılmaması şartıyla Osmanlı Devleti'nde matbaa açılmasına izin vermiştir.
- Sikkelerin bakır oranının artırılması veya sikkelerin hacminin küçültülmesine .....denir.
- .....'nin ..... adlı eseri, kapsamlı bir bibliyografya ve ilimler ansiklopedisi özelliğini taşımaktadır.
- Vaka-i Vakvakiye (Çınar Vakası), ... döneminde yaşanmıştır.
- ....., IV. Murad ve I. İbrahim zamanında yaşamış XVII. yüzyılın önemli devlet adamlarından biridir.
- "Lâle Devri" tabirini ise ilk defa ..... kullanmıştır.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1.

Avrupalılar, merkantilist ekonomik sistem sayesinde zenginleşmiş, ordu sisteminde ve savaş yöntemlerinde ateşli silahlara dayalı değişiklikler yapmış, "Askerî Devrim" olarak adlandırılan bu gelişmeler sonucunda Osmanlı ordusuna eşit ordular kurmuştur. Osmanlılar, 1593-1606 yılları arasında Habsburglarla yapılan savaş sırasında ilk defa Avrupa savaş teknolojisini ve taktiklerini görmüştür. Avrupa'da askerî alanda yaşanan bu gelişmeler, Osmanlı Devleti'nde birçok ekonomik ve toplumsal sorunun ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Osmanlı Devleti, Avrupa'nın ateş gücü ve askerî etkinliğini iki yolla dengelemeye çalışmıştır. Birincisi, silahlı yeniçerilerin sayısını artırmak; ikincisi ise ateşli silahlar kullanabilen sarıca, sekban ve levent denilen yeni birlikler oluşturmaktır.

Avrupa'da ekonomik ve askeri sistemde yaşanan bu gelişmelerin Osmanlı Devleti'nde;

- I. Toprak kayıpları yaşandığı,
- II. Yeni politikalar üretilmeye çalışıldığı,
- III. Batı'nın üstünlüğünün kabul edildiği,
- IV. Batılı devletlerin iç işlerine karıştığı,
- V. Ücretli yeni askerler istihdam edildiği.

gibi gelişmelerden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) I ve IV   B) I ve V   C) II ve V
D) I, II ve III   E) III ve IV

2.

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti ve Büyük Güçler

Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda, birçok baskıya karşı zayıf bir durumdaydı. Batı'da Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun sınırlarından kuzeyde ve doğuda Rus Çarlığı ve İran'a; güneyde Arabistan Yarımadası, Mısır ve Kuzey Afrika'ya kadar uzanan geniş bir coğrafyaya yayılan Osmanlı Devleti, birçok halkı ve bölgeyi kapsıyordu. Yüzyılın başında kendi sınırları içindeki milliyetçi bağımsızlık hareketlerine ve Avrupa'nın emperyal hirsına karşı mücadele eden Osmanlı Devleti'nin önemli bir kozu vardı: Avrupalı güçlerin, Osmanlı Devleti'nin siyasal bir yapı olarak hayatta kalmasına yönelik genel arzuları. Zira devletin toptan dağılması daha büyük tehlikeler barındırıyordu.

Büyük Güçler' in XX. yüzyılın başlarında Osmanlı Devleti üzerinde hatırı sayılır çıkarları vardı. Bu sebeple Osmanlı Devleti'nin dağılma tehlikesi yaşadığı dönemdeki krizler, Büyük Güçler arasındaki siyasal ilişkilerde gerilimlere yol açtı. Her Büyük Güç'ün Osmanlı Devleti'ne dair kendi özel kaygıları ve ilgi alanları vardı. Fakat Büyük Güçler, çıkarları birbirlerine ciddi biçimde dokunmadığı sürece çatışmalardan kaçınmışlardır.

Metne göre;

- I. Osmanlı Devleti'nde yönetme yetkisinin ayanlara geçtiği,
- II. Osmanlı ülkesinde ulusçuluk fikrinin etkili olduğu,
- III. Avrupalı devletlerin, Osmanlı Devleti'nin siyasal varlığının devamını desteklediği,
- IV. Avrupalı devletlerin Osmanlı coğrafyasını yayılma alanı olarak seçtiği,
- V. Avrupalı devletlerin çıkar çatışması yaşamadığı.

yargılarından hangileri savunulabilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve V
D) II, III ve IV   E) III, IV ve V

3.

Osmanlı Devleti ile Avrupalı Tüccar Devletler

Ünlü Fransız düşünürü Montesquieu "Türklerin imparatorluğu, şu sıralarda Bizanslıların eskiden düştüğü zayıflık derecesindedir. Ancak daha uzun süre yaşamaya devam edecektir. Çünkü toprak ele geçirme isteğiyle Osmanlı Devleti'ni tehlikeye atacaktırlar bulunsalar bile Avrupa'nın tacir ülkeleri çıkarlarına öylesine bağlıdır ki hemen Osmanlıların yardımına koşar." demiştir.

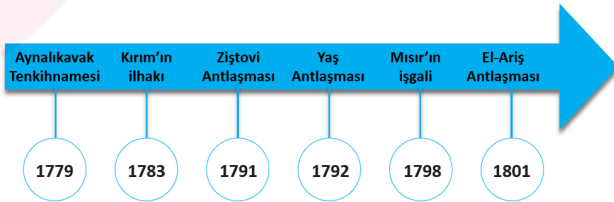
Metne göre Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. ekonomik açıdan önemini kaybettiği,
- II. siyasi ve askeri yönden zayıf olduğu,
- III. siyasi varlığının devamında Avrupalı devletlerin etkili olduğu,
- IV. Avrupalı devletlerin arasındaki rekabetten yararlandığı.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) I ve IV
D) I, II ve III   E) II, III ve IV

4.

Yukarıda verilen gelişmeler dikkate alındığında Osmanlı Devleti'nin hangi devlet ile siyasi ve askeri yönden bir ilişkisi olmadığı söylenebilir?

- A) Fransa
B) Lehistan
C) Avusturya
D) İngiltere
E) Rusya

5.

Coğrafi Keşifler sonrasında bol miktarda altın ve gümüş gibi değerli madenlerin Avrupa'ya getirilmesinin Osmanlı devletinde;

- I. Gümrük vergi gelirlerinin azalması,
  - II. Akçenin değerinin düşmesi,
  - III. İhracatın artması,
  - IV. Sınırlarının daralması,
  - V. Sık sık müsadere uygulamasına başvurulması.
- gelişmelerinden hangilerine etki ettiği söylenebilir?

- A) I ve II   B) II ve IV   C) III ve V
D) I, II ve III   E) III, IV ve V

6.

Harita: Napoleon' un düzenlediği seferler

Verilen haritaya göre,

- I. Napoleon, İngiltere üzerine sefer düzenlememiştir.
- II. Askerî seferlerin üç kıtada da düzenlendiği görülmektedir.
- III. Napoleon'un doğuda ilerlediği son nokta Varşova olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

7. Osmanlı Devleti'nin savaşlardaki başarısızlıkları, XVIII. yüzyılın ilk yıllarından itibaren silah ehli olan askerî sınıfın önemini kaybetmesine neden olmuştur. Askerî sınıfın yerine devlet kademelerinde kalem ehli bürokratlar ön plana çıkmaya başlamıştır.

Pasarofça Antlaşması ile Osmanlı Devleti, Batı'da genişleme siyasetini bırakmış savunma tedbirleri almıştır. Böylece kaybedilen yerleri geri alma ümidi kalmayan Osmanlı Devleti, Avrupa sınırlarını güvence altında tutmaya çalışmıştır. Devletin ileri gelenleri, Osmanlı tarihinde ilk defa savaştan çok barışı korumak amacıyla Avrupa siyasetiyle yakından ilgilenmiştir.

Avrupa'yı tanımanın Osmanlı dış politikası ve ticareti için önemli olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda İstanbul'daki Avrupa ülkelerinin diplomatik temsilcileriyle düzenli bir ilişki kurulmuş ve çeşitli ülkelere elçiler gönderilmiştir. Elçiler yalnızca diplomatik ve ticari görüşmelerde bulunmamış, Avrupa'daki diğer gelişmeleri de yöneticilere rapor hâlinde sunmuşlardır.

Metne göre;

- I. Osmanlı Devleti fetih politikasından vazgeçmiştir.
- II. Devletlerarası ilişkilerde diplomasi önem kazanmıştır.
- III. Osmanlı Devleti batıdaki gelişmeleri yakından takip etmiştir.
- IV. Yapılacak islahatlar için raporlar hazırlanmıştır.
- V. Osmanlı bürokrasisinde değişim yaşanmıştır.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) III ve V
D) I, II ve IV   E) II, III ve V

8. Osmanlı'da devleti kuran ve genişleten Türklerin yanında onların idaresini kabul etmiş olan Grekler, Latinler, Slavlar, Çerkezler, Gürcüler, Ermeniler, Araplar ve Yahudiler vardır. Devlet içinde Müslümanlık, Hıristiyanlık ve Musevilik gibi çeşitli dinler bir arada bulunmuştur. Osmanlıların ılımlı siyaseti sayesinde farklı ırk, dil, din ve gelenekler bir arada yaşatılmıştır. Fakat böylesine geniş bir coğrafyada, bütün farklı unsurlarıyla barış içerisinde yaşayan Osmanlılar, XIX. yüzyılın başlarında gerek iç gerekse dış meseleler nedeniyle büyük devletlerle sık sık karşı karşıya gelmiştir.

Fransız İhtilali sonucunda çıkan karışıklıklar neticesinde Avrupa'da, Fransa'ya karşı bir cephe oluşmuştur. Bu cepheleşme, Osmanlı Devleti'nin bir süre Rus tehdidinden uzak kalmasını sağlamıştır. Kadim dost olarak bilinen Fransa'nın, 1798'de Mısır'ı işgal etmesiyle Osmanlı için tehdit ve saldırının yönü kuzeyden Akdeniz'e kaymıştır. Fransızların Mısır'ı işgali karşısında diğer Avrupalı devletler, kendi menfaatleri için Osmanlı Devleti'ni savunmuştur.

Metne göre;

- I. Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahiptir.
- II. Osmanlılar, XIX. Yüzyıla kadar toplumsal barışı sağlamakta zorlanmamıştır.
- III. Osmanlı Devleti için Rus tehdidi tamamen ortadan kalkmıştır.
- IV. Fransız İhtilali Osmanlı Devleti'nin lehine sonuçlar doğurmuştur.
- V. Fransa'nın Osmanlı Devleti'ne karşı izlediği politika değişmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) III ve IV   E) I, II ve V

9.

Viyana Kongresi ve Uluslararası Sorunlar

Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan özgürlük ve milliyetçilik akımları Napoleon tarafından Avrupa kıtasına yayılmaya çalışılmıştır. Fransa'nın bu politikasına karşı Avrupalı diğer güçler birleşerek Fransa'yla savaşmıştır. Bu savaşlardan sonra Avrupa'nın siyasi haritası alt üst olmuş ve güçler dengesi değişmiştir. Avrupa'nın yeni siyasi şeklini düzenlemek üzere Fransa'yla savaşan Avrupalı devletler, Viyana'da bir kongre toplamıştır. 1814'te toplanan Viyana Kongresi, o zamana kadar görülmemiş büyüklükte bir toplantı olmuştur. Kongrede İngiltere, Rusya, Avusturya ve Prusya galip devletler olarak etkili olmuş ve alınan kararlara yön vermiştir. Kongrede alınan kararlar, 1815'te imzalanmış ve Avrupa'da yeni bir statü meydana gelmiştir. Böylece İngiltere, Avusturya, Rusya ve Prusya kendi çıkarları doğrultusunda Avrupa'nın siyasi haritasını ve güçler dengesini yeniden düzenlemiştir. Bu güçler hukuk tanımadan ülke sınırlarının nasıl olacağını kararlaştırmış ve aldıkları kararları baskıyla diğer devletlere de kabul ettirmiştir.

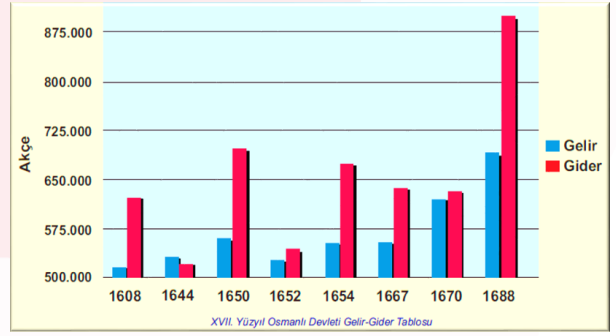
Metne göre;

- I. Avrupa'nın siyasi haritası değişmiştir.
- II. Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan özgürlük ve milliyetçilik akımları desteklenmiştir.
- III. Avrupa'da güçler dengesi Fransa'nın aleyhine değişmiştir.
- IV. Viyana Kongresi, Avrupa'da özgürlükçü bir ortam hazırlamıştır.
- V. Avrupalı devletler arasında çıkar çatışmaları vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız III   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve IV   E) I, II ve V

10. Aşağıda XVII. Yüzyıl Osmanlı Devleti gelir-gider tablosu verilmiştir.

Buna göre Osmanlı ekonomisi için;

- I. 1608-1688 yılları arasında Osmanlı Devleti'nin gelirleri giderlerini karşılamamıştır.
- II. Devlet giderlerini karşılamak için gelirlerini de artırıcı tedbirler almıştır.
- III. 1654-1670 döneminde devletin giderleri azalmıştır.
- IV. Devlet gelirlerini 1608 - 1688 döneminde sürekli artırmıştır.

yargılardan hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) II ve III   E) I, II ve III

11.

Akçenin sürekli değer kaybetmesiyle enflasyon girdabına giren Osmanlı Devleti, akçenin ayarları üzerinde oynamış ancak fiyatlardaki büyük değişimler devleti ekonomik krize sokmuştur. Akçedeki ayarlamalardan sonra standart Osmanlı akçesiyle aynı miktarda malın satın alınamaması sadece ulufeli askerlerin değil şehir ve köylerdeki halkın da sıkıntıları yaşamasına neden olmuştur. Hızlı nüfus artışı ve Yeni Dünya'dan gelen gümüş, bu dönemde Osmanlı Devleti'nin, olumsuz yönde etkilenmesine neden olmuştur.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde;

- I. paranın alım gücünün düşmesi,
  - II. ekonomik tedbirlere başvurulması,
  - III. toplumda huzursuzluğun baş göstermesi
- durumlarından hangilerinin meydana gelmesi beklenir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

12.

Rusların Kırım kuvvetlerine karşı yenilgi alması ve İsveç'in Osmanlı Devleti'nin yanında savaşa girme hazırlıkları yapması Rusları barışa zorladı. Savaşta Osmanlı Devleti üstün bir durumda iken Fransa'nın ara buluculuğunda Avusturya ve Rusya ile ayrı ayrı Belgrad Antlaşması imzalandı (1739).

- Avusturya, Pasarofça Antlaşması ile aldığı Belgrad'ı geri verdi.
- Azak Kalesi yıkılmak şartıyla Ruslara bırakıldı.
- Rusya, Karadeniz'de hiçbir ticaret ve savaş gemisi bulundurmuyacak, savaşta aldığı yerleri geri verecekti.

Bu gelişmeler karşısında;

- I. Osmanlı Devleti'nin Batı'da kazançlı bir antlaşma yaptığı,
- II. Osmanlı'nın Avrupa'da yeniden güç kazandığı,
- III. Karadeniz'de Osmanlı Devleti'nin güçlendiği,
- IV. Rusya'nın tarihsel emellerinden vazgeçtiği,

gibi yorumlardan hangisine ulaşamaz?

- A) I ve II   B) I ve III   C) I ve IV
D) I, II ve III   E) II ve IV

13.

Çar Alexander

Şark Meselesi (Doğu Sorunu)

Avrupa tarihi içinde önemli bir yer tutan ve Türklerin Avrupa'dan atılması şeklinde tanımlanan Şark Meselesi, Osmanlı Devleti'nin ortadan kaldırılması ve topraklarının paylaşılması kavgasıdır. Şark Meselesi tabiri ilk defa 1815'te Viyana Kongresi'nde Rus Çarı Alexander tarafından kullanılmıştır. Bu mesele I. Dünya Savaşı'na kadar Osmanlı Devleti'nin topraklarına sahip olmak isteyen emperyalist güçlerin politikası olmuş ve bu güçler Sevr Antlaşması ile amaçlarına ulaşmak istemiştir. Zayıflayan Osmanlı Devleti, üç kıtada sahip olduğu geniş topraklarıyla Rusya ve Avusturya ile denizaşırı sömürge imparatorlukları kuran İngiltere ve Fransa'nın ilgisini çekmiştir. Avrupalı devletler, Osmanlı Devleti'nin başta Avrupa'daki yerleri olmak üzere bütün topraklarını paylaşmak istemiştir. Bunun için Osmanlı üzerinde siyasi ve ekonomik baskı kurulmuş, gayrimüslim halkların durumları istismar edilmiş ve bağımsızlık mücadeleleri desteklenmiştir.

Metne göre;

- I. Osmanlı Devleti'nin siyasi varlığına sona verilmek istendiği,
- II. Rusya'nın gündeme taşıdığı Şark Meselesinin Avrupalı devletler tarafından da sahiplenildiği,
- III. Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karıştığı,
- IV. Avrupalı devletlerin Sevr Antlaşması ile amaçlarına ulaştığı.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve IV   B) II ve IV   C) III ve IV
D) I, II ve III   E) II, III ve IV

17. yüzyılın sonlarından itibaren, imparatorluk olma özelliğini kaybeden Osmanlı Devleti toprakları üzerinde İngiltere, Rusya, Avusturya ve Fransa'nın bir menfaat mücadelesine girdikleri görülmektedir. Osmanlı toprakları adeta bu devletlerin menfaatlerinin çatıştığı odak noktasına dönüşmüştür. Çünkü Osmanlı toprakları, sahip olduğu ekonomik potansiyelin yanında Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarını birbirine bağlayan kara ve deniz yollarına sahip olmasıyla jeostratejik bir öneme sahipti. Kontrolü altında bulundurduğu İstanbul, Çanak-kale boğazları ile Karadeniz ve Akdeniz'i birbirine bağlamakta, Suriye, Irak ve Süveyş üzerinden Hindistan'a kadar uzanabilmektedir. Bu özelliklerinden dolayıdır ki, Osmanlı toprakları tarih boyunca büyük devletlerin özel ilgisini çekmiş ve onların arasında başlıca çatışma alanını teşkil etmişti.

18. yüzyılın sonlarına doğru, Osmanlı Devleti'nin hızla gerilemesi ve zayıflaması, Batılı büyük devletlerin Osmanlı Devleti'ne yönelik politikalarını değiştirmek gereğini doğurmuştur. Tek bir devletin Osmanlı topraklarındaki iç çekişmelerden yararlanarak nüfuzunu artırmasından çekinen Batılı büyük devletler, bir süre daha var olan stratejik dengeyi korumaya yönelik bir politika benimsemişlerdir. Osmanlı Devleti'nin güçsüz konumundan dolayı toprak bütünlüğünü Batı'ya dayanarak sürdürmesi ve bunun karşılığında ödünler vermesi, büyük devletlerin daha çok işine gelmiştir. Mısır Hidivi Kavalalı Mehmed Ali Paşa'ya karşı Osmanlı Devleti'ni desteklemeleri, Fransa ve Britanya'nın Rus ilerlemesini durdurmak için Kırım Savaşı'nda (1853-56) Osmanlı Devleti'nin yanında yer almaları, 93 Harbi'nde (1877-78) Osmanlı Devleti Rusya'ya yenilince büyük devletlerin araya girmesi hep bu ara politikanın bir ürünü olmuştur. Ne var ki, bu durum çok uzun sürmemiş, Osmanlı Devleti daha fazla dayanamayarak kendisini savunamayacak hale gelmeye ve parçalanmaya başlamıştır.

1. Osmanlı Devleti'nin toprakları üzerinde hangi devletlerin çıkar mücadelesi olduğu söylenebilir? Yazınız.

---

2. Osmanlı Devleti'nin toprakları üzerinde çıkar mücadelelerinin nedenleri nelerdir? Yazınız.

---

3. 17. ve 18. yüzyılda devletlerin Osmanlı Devleti üzerindeki politikalarında değişiklik var mıdır? Yazınız.

---

4. 18. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin güçsüz konumundan dolayı toprak bütünlüğünü Batı'ya dayanarak sürdürmesi ve bunun karşılığında ödünler vermesi, büyük devletlerin niçin işine gelmiştir? Yazınız.

---

5. 18. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin güçsüz konumundan dolayı toprak bütünlüğünü Batı'ya dayanarak sürdürmesi ve bunun karşılığında ödünler vermesi hangi sonucu doğurmuştur? Yazınız.

AVRUPADAKİ GELİŞMELERE BAĞLI OLARAK OSMANLI ASKERİ SİSTEMİNDE YAŞANAN DEĞİŞİMLER

Ön bilgilerinizi ve verilen metinleri kullanarak soruları cevaplayınız.

XIII. yüzyıldan itibaren Çinliler, günümüzdeki el bombasına benzer humbaralarda barutu kullandılar. Avrupa'da ise XIV. yüzyılda ateşli silahlarda barut kullanılmaya başlandı. Teknik gelişmelerle beraber XV. yüzyılda ateşli silahlar savaşın zorunlu araçları haline geldi. Ateşli silahların orduda kullanılmasıyla başlayan süreç Avrupa'da "Askerî Devrim" olarak adlandırılmış ve ücretli asker sayısı artırılarak geleneksel ordunun yerini ateşli silahlarla donatılmış ücretli askerler almıştı. Osmanlı Devleti ise buna karşılık yeniçerileri tüfek kullanımında eğitip sayısını artırdı. Aynı zamanda sipahileri ateşli silah kullanımına alıştırmaya çalışarak Avrupa orduları karşısında durumu dengelemeye çalıştı. Osmanlıların Balkanlardaki sınır kalelerinde XV. yüzyılın ortalarından itibaren top ve tüfek kullandıkları arşiv kaynaklarında yer almaktadır. Avrupa'da savaş zamanlarında ihtiyaç kadar top döktürülürken Osmanlı Devleti'nde I. Murat Dönemi'nde topçu ocağı kurulmuş ve top üretimi Avrupa'dan daha düzenli bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Osmanlı'da Sipahiler

XVI. yüzyılda Osmanlı ordusunun büyük bir kısmı maliyeti ucuz ve savaş zamanı orduya katılan tımarlı sipahilerden oluşmaktaydı. XVII. yüzyılda tımar sisteminin bozulmasıyla birlikte tımarlı sipahi sayısı büyük ölçüde azaldı. (1616'da 14867 olan tımarlı sipahi sayısı 1655'te 6052'ye kadar düştü.) Geleneksel silahlarla savaşan sipahiler, ateşli silah eğitimine ayak uydurmakta zorlanmışlardır. Sipahilerin savaş meydanındaki yetersizlikleri ortaya çıktıkça yerine ateşli silahlar kullanabilen yeniçeriler ile sekban ve saruca paralı askerleri getirilmiş, bu sebeple tımar sistemi de gerilemiştir.

Osmanlı'da Yeniçeriler

Yeniçeriler, eğitilmesi çok masraflı olan ve uzun zaman alan, merkezde konumlanan askerlerdir. Yeniçeriler, evlenemezler ve başka işlerle uğraşamazlar. Onların tek görevi askerliktir. Yeniçerilerin çoğunluğu XVI. yüzyılda ateşli silahlarla donatılmıştır. XVII. yüzyılda yeniçerilerin sayısı artırıldı (1568'de 12798 iken 1680'de 54222'ye yükseldi). Devşirme sisteminin kuralları dışında, usulsüz bir şekilde Yeniçeri Ocağı'na kayıt yapıldı. Yeniçerilerin evlenip çoluk çocuğa karışmaları, tarım ve ticaretle uğraşmaları, bunun neticesinde askerlik ve talimden uzak durmaya başlamaları gibi sebeplerle Yeniçeri Ocağı'nda askerî disiplin bozuldu ve yeniçeriler merkezî yönetime karşı güçlendi.

1. Osmanlı Devleti'nde aynı dönemde maliyeti yüksek olan yeniçeri sayısı artarken düşük maliyetli sipahi sayısının azalması bununla birlikte farklı asker bölüklerinin kullanılması nasıl açıklanabilir?

---

2. Osmanlı Devleti'nde Sipahiler ve Yeniçerileri eğitim ve disiplin bakımından karşılaştırınız.

SUhte (SOFTA) İSYANLARI

Harita ve metni birlikte değerlendirerek soruları cevaplandırınız

Harita: 1558-1565 yılları arasında Suhte İsyanları' nın yaşandığı yerler

Farsçada "yanmış, tutuşmuş" anlamına gelen "suhte" kelimesi, Osmanlılar zamanında medrese öğrencileri için, onların ilim aşkıyla yanıp tutuşuyor olmalarına benzetilerek kullanılmıştır. Bu kelime zamanla softa şekline dönüşmüştür. XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Osmanlı medreselerinde bir çözümlenmeye başladığı genellikle kabul edilir. Osmanlı tarihini inceleyen bazı yazarlar, medreselerin o günkü kanunlara aykırı uygulamalardan dolayı yavaş yavaş bozulmaya başladığı, bunun hem öğretmenlere hem eğitim sistemine hem de öğrencilere yansıdığı konusunda birleşir. Bu yazarlara göre, medreselerde yüksek seviyeli ulema çocuklarına haksız ayrıcalıkların sağlanması, ilmiye yolunda yükselmenin rüşvet ve torpille mümkün hale gelmesi, müfredattan beşerî ilimlerin kaldırılması ve medreselere kapasitenin üzerinde öğrenci kabul edilmesi klasik medrese geleneğini bozmuştur. Medreselerin bozulmasında sosyal ve ekonomik etkenlerin de rolü vardır. Bunlara bağlı olarak özellikle XVI. yüzyılın ikinci yarısına doğru medrese öğrencileri arasında büyük bir kargaşa yaşanmaya başlanmıştır. Aynı dönemde Anadolu'da ve Rumeli'de ortaya çıkan büyük sosyal gerginlik softalara da yansdı. Bozulan ekonomik yapı ve genç nüfusta görülen artış bu gerginliği daha da körükledi. Kırsal kesimdeki gençler yatılı ve burslu olan medreselere sığındı, medreseler işsiz gençlerin geçim yeri hâline geldi. Kapasitenin üstünde öğrenciyle dolan medreselerde eğitim ve öğretimin kalitesi düştü. Toplumsal kargaşa ortamından dolayı uzun süre medreseden dışarı çıkamamak ve mezuniyet sonrası işsiz kalmak, öğrencilerin psikolojisini bozdu ve onları suça itti. Celali İsyanları' nın da etkisiyle bu durumdan memnun olmayan bazı softalar, bir araya gelerek bölükler halinde çeteler kurdu. "Softa şekaveti" denilen bu hareket, Kanuni Sultan Süleyman'ın oğulları Selim ve Bayezid'in taht mücadeleleri, Osmanlı-İran ve Avusturya savaşları sebebiyle Celalilerle bağlantılı olarak yüzyılın sonuna kadar sürdü. Bu süreçte isyankâr softalar, halk üzerinde baskı kurarak köyleri, kasabaları yağmaladı; cer, nezir ve kurban adı altında para (salgın/salma) topladı. Osmanlı Devleti, Softa İsyanları' nı önlemek ve medreseleri ıslah etmek için pek çok hüküm, ferman ve nizamname yayımladı. Medreselerde derslere devam edilmesi ve derslerde aynı müfredatın uygulanması bağlamında bir dizi ıslahat yapıldı. Ancak softalar XVI. yüzyıldan sonra da başta İstanbul, Bursa ve Edirne gibi, daha çok birlikte hareket edebilme imkânı buldukları merkezlerde her fırsatta şehir içi siyasi ve toplumsal hareketlere karışmayı sürdürdü.

1. Osmanlı Devleti'nde bozulan sosyoekonomik yapının, Suhte (Softa) İsyanları' nın çıkmasındaki doğrudan ve dolaylı etkileri nelerdir? Açıklayınız.

---

2. Suhte (Softa) İsyanları' nın gerçekleştiği yerleri göz önüne aldığınızda nasıl bir coğrafi çıkarımda bulunursunuz?

AVRUPA'DA OSMANLI VE RUSYA

Aşağıda 1877'de yabancı basında yayımlanan karikatürde Avrupa siyasetinin durumu resmedilmektedir. Öncelikle haritadaki devletleri/figürleri tespit ediniz. Karikatürün tarihini dikkate alarak inceleyiniz ve aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Rusya'nın uluslararası alandaki konumunu değerlendiriniz.

---

2. Osmanlı Devleti hangi meselelerle ilgilenmektedir?

---

3. Avrupalı devletler arasındaki ilişkiyi değerlendiriniz.

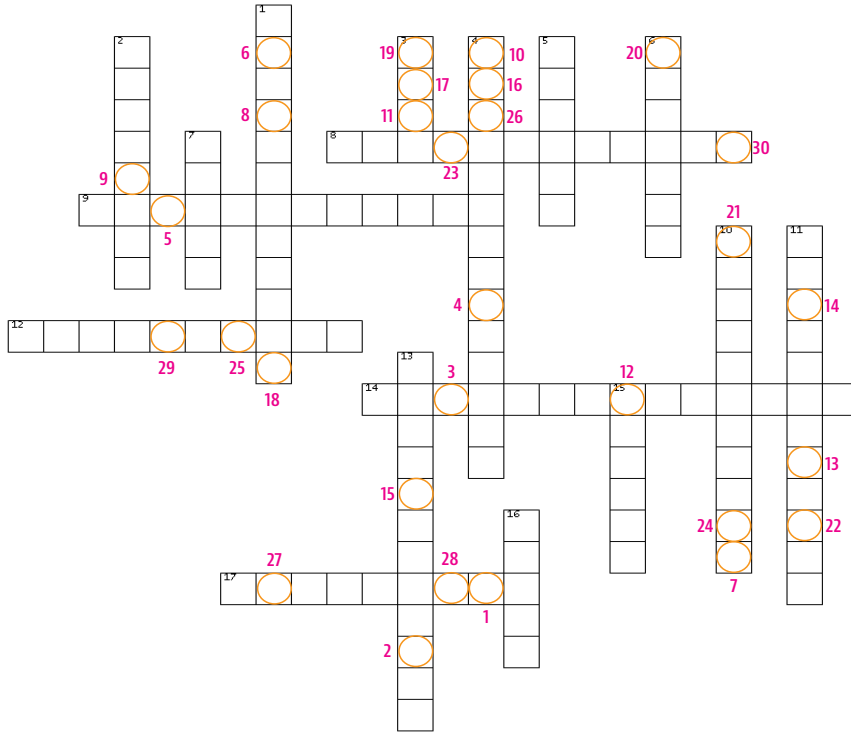

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

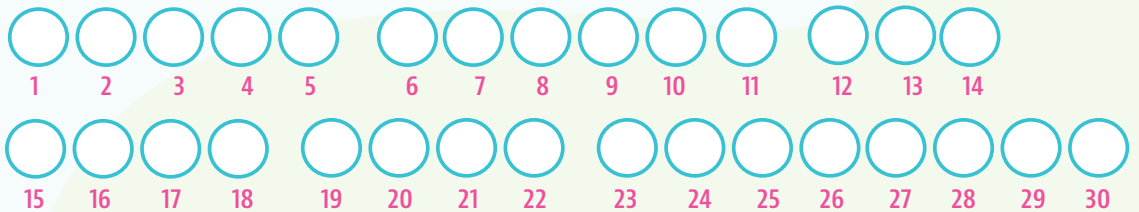
SOLDAN SAĞA

8. Tedavüldeki paranın çekilerek yerine değeri ayarlanmış akçe çıkartılması.
9. İlk defa 1815 'te Viyana Kongresi'nde kullanılan, Osmanlı Devleti'nin topraklarına sahip olmak isteyen emperyalist güçlerin politikası.
12. Rusya'nın Slav asıllı bütün halkları aynı yönetim altında toplama amacı güden politikası.
14. Osmanlı donanmasının İngiliz, Fransız ve Rus donanması tarafından 20 Ekim 1827'de imha edildiği olay.
17. 93 Harbi'nde gösterdiği mücadele ile destanlaşan kadın kahramanımız.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Bir devletin başka ulusları, devletleri, toplulukları, siyasal ve ekonomik egemenliği altına alarak yayılması.
2. Osmanlı sadrazamlarından Lütü Paşa'nın kaleme aldığı eser.
3. II. Catherine'nin Osmanlı topraklarının paylaşılması ve eski Bizans'ın canlandırılmasını amaçladığı projesi.
4. XVIII. yüzyıldan itibaren büyük Avrupa devletlerini tanımlamak için kullanılan ifade.
5. Fransız İhtilal fikirlerini yok etmek ve Avrupa'nın siyasal durumunu düzeltmek amacıyla toplanan kongre.
6. Bir şahsın devlete ait vergi gelirini belirli bir yıllık bedel karşılığında toplama görevini üstlenmesi.
7. Yeniçeri Ocağı'na alınacak çocukların isim, hüviyet ve fiziki özelliklerinin yazıldığı defter.
10. Celâli İsyanları sonucu Anadolu köylüsünün başlattığı geniş çaplı göç.
11. Ülkelerin zenginlik kaynağını değerli madenlere bağlayan iktisat öğretisi.
13. Bir ülkenin başka bir ülke ve vatandaşlarına tanıdığı ayrıcalıklar.
15. Ermeni Meselesinin uluslararası bir sorun olarak ortaya çıktığı antlaşma.
16. Osmanlı Devleti'nin XVIII. yy'da izlediği dış politika.

ANAHTAR KELİME

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

Dostluk Cemiyeti   L I E R I I T E I K F A

Mora   İ Ş N T A P E A A E P L E L E D İ L

Yeşilköy   A S F T O N E Y S A A

II. Meşrutiyet   E I V E Ş M L Ü R Ö G E L R A R

93 Harbi   S A Y E F I T S O A A N N S A Ş T M L A A

Amerika   İ N Y D Y E A N Ü

Nene Hatun   R Z U R M U E

Boğazlar   İ N E A L N A L Ş T S Ç A A K K A M A

Rusya   İ L E K A V N Y A H M T K A N A E K S A I N I

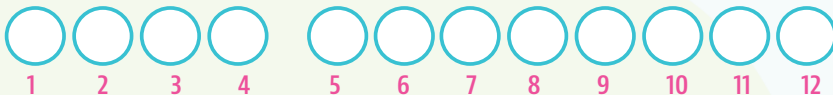
II. Balkan Savaşı   M N A A S Ş L S A İ A T T U L N B I

Viyana   E T N S T T S I E C M R M I I E H

Akka   O A N E L N O P

Mısır   A S Ş I Z N A V P I I

ANAHTAR KELİME

A large, empty grid area with a light blue border, intended for writing notes. The grid consists of 20 columns and 30 rows of small squares.

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME

Eşleştirme I	Eşleştirme II
1. E	1. Ç
2. F	2. F
3. Ç	3. E
4. D	4. B
5. C	5. C
6. A	6. D
7. B	7. A

BOŞLUK DOLDURMA

1. Orhan Bey/ II. Mehmed	12. Yirmi sekiz Çelebi Mehmed Efendi
2. Nene Hatun	13. Nedim / Levnî
3. Paris Antlaşması	14. Gutenberg
4. Yunanistan	15. III. Ahmed
5. Kavalalı Mehmet Ali Paşa	16. Sikke taşı
6. Tepedenli Ali Paşa	17. Kâtip Çelebi/ Keşfü'z-Zunûn
7. Filiki Eteria	18. IV. Mehmed
8. Viyana Kongresi	19. Koçi Bey
9. Malazgirt Savaşı	20. Yahya Kemal Beyatlı
10. I. Ahmed	
11. Mehmed Rami Efendi	

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. C	10. C
2. D	11. E
3. E	12. E
4. B	13. D
5. A	
6. C	
7. B	
8. D	
9. D	

AÇIK UÇLU

1. Osmanlı Devleti toprakları üzerinde İngiltere, Rusya, Avusturya ve Fransa'nın çıkar mücadelesine girdikleri görülmektedir.

2. Osmanlı toprakları İngiltere, Rusya, Avusturya ve Fransa'nın menfaatlerinin çatıştığı odak noktasına dönüşmüştür. Çünkü Osmanlı toprakları, sahip olduğu ekonomik potansiyelin yanında Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarını birbirine bağlayan kara ve deniz yollarına sahip olmasıyla jeostratejik bir öneme sahip olması ve kontrolü altında bulundurduğu İstanbul, Çanakkale boğazları ile Karadeniz ve Akdeniz'i birbirine bağlamakta, Suriye, Irak ve Süveyş üzerinden Hindistan'a kadar uzanabilmesinden dolayı tarih boyunca büyük devletlerin özel ilgisini çekmiş ve onların arasında başlıca çatışma alanını teşkil etmiştir.

3. 17.yüzyılın sonlarından itibaren, imparatorluk olma özelliğini kaybeden Osmanlı Devleti toprakları üzerinde İngiltere, Rusya, Avusturya ve Fransa'nın bir menfaat mücadelesine girdikleri görülmektedir. Bu dönemde Osmanlı toprakları adeta bu devletlerin menfaatlerinin çatıştığı odak noktasına dönüşmüştür.

18. yüzyılda ise Osmanlı Devleti'nin hızla gerilemesi ve zayıflaması, Batılı büyük devletlerin Osmanlı Devleti'ne yönelik politikalarını değiştirmek gereğini doğurmuştur. Tek bir devletin Osmanlı topraklarındaki iç çekişmelerden yararlanarak nüfuzunu artırmasından çekinen Batılı büyük devletler, bir süre daha var olan stratejik dengeyi koruma-

ya yönelik bir politika benimsemişlerdir. Osmanlı Devleti'nin güçsüz konumundan dolayı toprak bütünlüğünü Batı'ya dayanarak sürdürmesi ve bunun karşılığında ödünler vermesi, büyük devletlerin daha çok işine gelmiştir.

4. 18. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin güçsüz konumundan dolayı toprak bütünlüğünü Batı'ya dayanarak sürdürmesi ve bunun karşılığında ödünler vermesi, büyük devletlerin daha çok işine gelmiştir. Çünkü Batılı devletler kendi aralarındaki rekabette Osmanlı Devleti'ni bir tehdit unsuru haline getirmişler ve buna uygun politikalar geliştirmişlerdir. Mısır Hidivi Kavalalı Mehmed Ali Paşa'ya karşı Osmanlı Devleti'ni desteklemeleri, Fransa ve Britanya'nın Rus ilerlemesini durdurmak için Kırım Savaşı'nda (1853-56) Osmanlı Devleti'nin yanında yer almaları, 93 Harbi'nde (1877-78) Osmanlı Devleti Rusya'ya yenilince büyük devletlerin araya girmesi hep bu ara politikanın bir ürünü olmuştur.

5. 18. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin güçsüz konumundan dolayı toprak bütünlüğünü Batı'ya dayanarak sürdürmesi ve bunun karşılığında ödünler vermesi Osmanlı Devleti'ni kendisini savunamayacak hale getirmeye ve parçalanmasına neden olmuştur.

BECERİ TEMELLİ - I - II - III

BECERİ TEMELLİ- I

1. XVII. yüzyılda tımar sisteminin bozulmasına bağlı olarak tımarlı sipahi sayısı da azaldı. Devşirme sisteminin bozulması, usulsüz kayıt yapılması ve yeniçerilerin merkezde tüfekle donatılıp güçlenmesiyle birlikte yeniçeri sayısı arttı. Sipahilerin ateşli silah eğitimine ayak uyduramaması sonucunda ise ateşli silahlar kullanabilen saruca ve sekban paralı askerleri orduya katıldı.
2. Sipahiler verilen tımar karşılığında savaş zamanı orduya dâhil olan atlı askerlerdir. Evlenebilirler ve toprakla uğraşabilirlerdi. Daha çok geleneksel silah kullanmışlar ve ateşli silahlara uyum sağlayamamışlardı. Yeniçeriler ise Osmanlı Devleti'nin düzenli ordusunu teşkil eden, büyük çoğunluğu XVI. yüzyılda ateşli silah kullanabilen profesyonel askerlerdir. Evlenemezlerdi ve sadece askerlikle meşgul olmaları gerekirdi. XVI. yüzyıldan itibaren ortaya çıkan usulsüzlükler Yeniçeri Ocağı'nda bozulmalara neden olmuştur. Yeniçeriler evlenip çoluk çocuğa karışmışlar, tarım ve ticaretle uğraşarak askerlik ve talimden uzaklaşmışlardır.

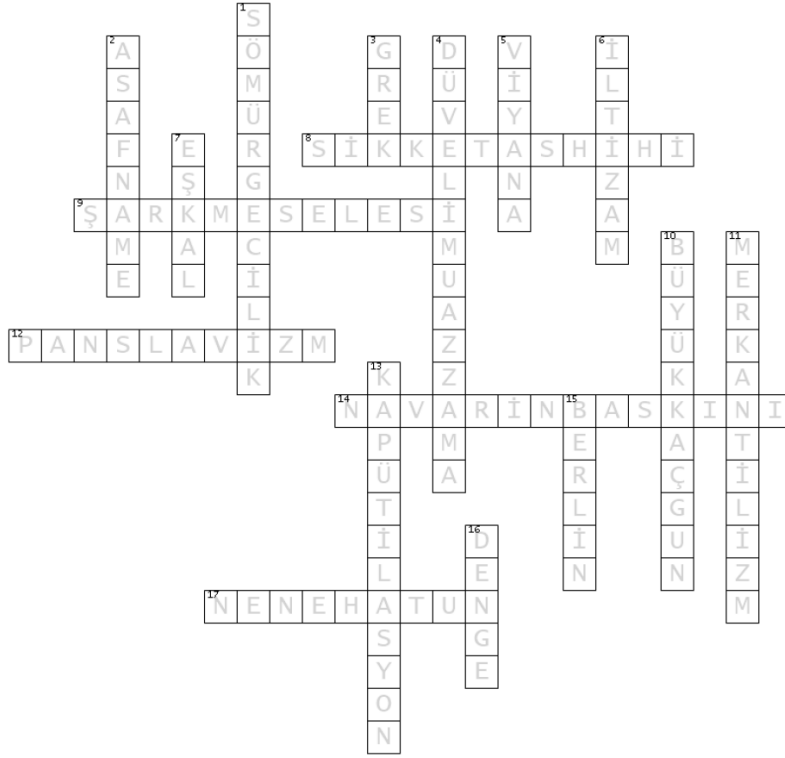
BECERİ TEMELLİ- II

1. Arazi fiyatları ve bu araziyi işlemek için gerekli hayvan gücünün temininde yaşanan zorluklar; köylü nüfusunu geleceğini tarıma bağlama konusunda ümitsizliğe düşürmüştü. Şehir ve köylerde yaşayan genç ve dinamik nüfus için en önemli yükselme araçlarından biri olan askeriye (yönetici) kanalında, XVI. yüzyılın ikinci çeyreğinden itibaren ciddi bir tıkanma yaşanmaya başlamıştı. Bu dönemde tımarlı sipahilerin sayısında ve etkinliğinde azalma görülmeye başlamıştı. Medrese tahsilini bitirenlere kadılık, naiplik, müderrislik, imamlık vb. vazifeler verilerek devlet yönetiminde söz sahibi olmaları sağlanıyordu.
2. XVI. Yüzyılda ortaya çıkan büyük sosyal gerginliklerin yaşandığı ve asayişin bozulduğu yerler anlamına gelir. Aynı zamanda isyanın çıktığı yerlerde vergi geliri yüksek verimli tımar topraklarının olduğu ve arazi ile bu araziyi işlemek için gerekli hayvan fiyatlarında hızlı artışın olduğu yerlerdir.

BECERİ TEMELLİ- III

1. Rusya'nın bu tarihte Avrupa siyasetinde son derece etkili olduğu görülmektedir. Rusya'nın bir ayağı Kafkasya'da diğer ayağı Orta Avrupa üzerinde görülmektedir.
2. Osmanlı Devleti'nin bu tarihlerde bir taraftan Yunanistan ile uğraştığı diğer taraftan da Balkanlardaki hareketliliğe kulak verdiği görülmektedir. Özellikle Bulgaristan üzerinden Rusya'nın Balkanlar'da yayılmacı politikalar izlediği anlaşılmaktadır. Ancak Osmanlı Devleti baştan sona askerî üniforma içerisinde ve silahlı duruşuyla Rusya'ya karşı koymaktadır.
3. Bu tarihlerde Avrupa siyaseti son derece hareketlidir. Rusya'nın yayılmasına karşılık Avusturya gibi bazı Avrupalı devletlerin cephe aldığı görülmektedir. Osmanlı Devleti bir taraftan Yunanistan'la uğraşmakta diğer taraftan da Balkanlardaki hareketliliği takip etmektedir. Almanya Fransa kavga halindedir. İngiltere olayları dışardan izlemektedir.

BİL-BUL-ÇÖZ

Anahtar Kelime: UYVAR ÖNÜNDE BİR TÜRK GİBİ KUVVETLİ

KELİME AVI

Anahtar Kelime: ŞARK MESELESİ

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>